

*Frivilligheten kan ikke bestilles.
Den lever av lyst og dør av tvang.*

27.08.2024

Samarbeid mellom kommunen og frivilligheten i Vestby kommune

Utvalg for opprettelse av frivillighetsplan

*Samarbeid er å jobbe sammen med
andre for å oppnå felles mål.*

Vedtatt i utvalget 25.4.2024

Ronny Fostervold Johansen
Vestby Kommune

Innhold

1.	Forord	2
2.	Kommunestyrets vedtak.....	2
3.	Definisjon på samarbeid	2
4.	Mål:.....	3
5.	Rammevilkår	3
6.	Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2034.....	3
7.	Status	3
8.	Utfordringer	4
9.	Tiltaksplan	5
10.	Vedlegg.....	6

UTKAST

1. Forord

Mandatet for utvalget har vært å utarbeide en *Plan for samarbeid med frivilligheten* i Vestby kommune. Planen er på overordnet nivå og peker ut retninger for samarbeid. Utvalget har hatt sterkt fokus på at bredden i det frivillige arbeidet synliggjøres. Frivillighet er så mye mer enn de store og tunge organisasjonene. Frivillighet er også enkeltpersoners små og store bidrag i hverdagen. Utvalget har observert og fått utvidet kunnskap om at det allerede eksisterer mye samarbeid mellom kommune og frivillighet og at det er mye som er bra i Vestby kommune.

For en kommune er det viktig å ha en frivillighet. Vestby kommune ønsker å legge til rette for et bredt spekter av frivillig arbeid.

2. Kommunestyrets vedtak

a) *Det ble i kommunestyrets møte 11. desember 2023 vedtatt følgende:*

Kommunen skal sammen med frivilligheten utarbeide en plan for samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor. Det nedsettes et utvalg på 5 personer som sammen med frivilligheten skal utarbeide denne planen. Planen skal fremmes for kommunestyret før sommeren 2024. Valg bes foretatt.

b) *Kommunestyrets vedtak i kommunestyret 12.02.2024: Til Utvalg for frivillighetsplan er følgende valgt: Leder: Trond Finstad (Ap)
Medlem: Kjersti Myrland (MDG) Arjo Van Genderen (V) Eskild Ugland (H) og Ole Solberg (Frp)*

3. Definisjon på samarbeid

Samarbeid er å jobbe sammen med andre for å oppnå felles mål.

Det er avgjørende at frivilligheten ikke blir sett på som en billig erstatning for profesjonell innsats. Frivilligheten har en avgjørende og selvstendig rolle i samfunnet, men skal ikke være en erstatning for lovpålagte tjenester. Kommunen må være bevisste på hvilken rolle den frivillige innsatsen skal ha.

Frivillige er ikke ansatte. De gir av sin tid og kompetanse, men får ikke lønn. Det kan derfor ikke stilles samme krav til frivillige som til offentlige ansatte. Kommunenes rolle blir i større grad å legge til rette for og oppmuntre til frivillig initiativ, heller enn å pålegge oppgaver.

De kommunene som utvikler en god frivillighetspolitikk har bedre forutsetninger for å skape vinn-vinn situasjoner, som vil gagne både kommunen, foreningslivet, brukerne av de offentlige tjenestene og innbyggerne generelt.

Frivillighetspolitikken bør utvikles i dialog med frivilligheten. Den sikrer at det etableres faste møteplasser mellom frivilligheten og kommunen, og at det lages konkrete virkemidler som gir rom og utviklingsmuligheter for hele frivilligheten lokalt.

4. Mål:

- 1) bidra til å videreutvikle frivillig sektor – det skal være lett å starte og drive frivillig aktivitet og organisasjonsvirksomhet.
- 2) styrke samhandlingen mellom kommunal og frivillig sektor, og tilrettelegge for økt samhandling frivillige aktører imellom.
- 3) legge til rette for en mangfoldig og nyskapende frivillig sektor.

5. Rammevilkår

- a) Rolleforståelse: Utvalget legger til grunn et klart skille på, og en tydelig tilnærming til, hva som er politikk, hva som er administrasjon og hva som er frivillighet.
- b) De frivillige er ikke ansatt i kommunen eller utfører arbeid som erstatning for kommunale (lovpålagte) oppgaver.
- c) Det er ingen frivillige som kan påberope seg å snakke for, eller opptre på vegne av, alt av frivillighet/alle frivillige.
- d) Kommunen verken skal eller kan gjøre jobben for de frivillige.

6. Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2034

Kommuneplanens samfunnsdel tar stilling til kommunens langsiktige utfordringer. Den fastsetter mål og strategier for Vestby-samfunnet som helhet og for kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen skal legges til grunn for kommunens planlegging og virksomhet.

Samfunnsdelen legger opp til fire satsingsområder:

- a) Helhetlig og framtidig Vestby
- b) Trygg oppvekst
- c) Aktiv hele livet
- d) Attraktive arbeidsplasser

For mange av målene i kommuneplanen er det viktig å ha en engasjert, frivillig sektor. I dette ligger det også litt av utfordringene for kommunen. Kommunen må bli flinkere til å si hva den vil ha for å løse hvilke oppgaver – også fra frivillig sektor. Det ligger et mulighetsrom i incentivordninger, som kulturmidler, prosjektmidler og andre støtteordninger.

7. Status

Vestby har en relativt ung befolkning sammenliknet med snittet av andre kommuner. Antallet eldre er relativt lavt, men dette tallet vil øke kraftig i årene framover. Særlig gjelder det antall personer over 80 år. Frem mot 2050 forventes antall personer over 80 år å stige med over 300 %. Det betyr også en økning av personer med sammensatte lidelser og aldersrelaterte sykdommer som demens.

Det totale folketallet forventes å øke fra omkring 19.000 i dag til omkring 30.000 i 2052. Det er en øking på om lag 11.000 personer. Veksten forutsetter at sentrumsutviklingen går som antatt. Vestby sentrum står for det meste av økingen, omkring 9.500 personer. Vi må regne med at mange av de nye innbyggerne ikke har røtter eller nettverk i Vestby.

Vestby kommune har en stor og allsidig frivillig sektor. I Vestby har vi et formalisert samarbeid med flere frivillige foreninger. Fem samarbeidsavtaler med frivilligheten er vedlagt denne planen.

Avtalen kommunen har med Vestby Idrettsråd har til hensikt å regulere, tydeliggjøre og fastsette rammer for kommunikasjon, dialog, samarbeid, høring, årshjul og beslutningsmyndighet, mellom kommunens administrasjon og idretten, sammen med og via Vestby Idrettsråd. I tillegg har kommunen flere særavtaler med enkelte frivillige lag og foreninger som regulerer samarbeidsforholdet. I kultur er det ansatte som følger opp de ulike frivillige lag og organisasjoner og som skal være kontaktleddet mellom kommunen og frivilligheten. Idrettskonsulent følger opp idrettslagene, friluftslivskonsulenten følger opp friluftslivsorganisasjonene, kulturrådgivere følger opp kulturorganisasjonene og kulturskolen følger opp korpene. Ved behov skal de koordinere videre dialog i kommunen og aller helst finne svarene og gi tilbakemelding dersom det er mulig.

Det er alltid rom for forbedring. For å forbedre og tydeliggjøre kommunikasjonen så kan disse kontaktleddene ytterligere tydeliggjøres overfor frivillige lag og organisasjoner. Utover dette bruker kommunen hjemmeside, sosiale medier, egne kanaler, e-post og mobil for å kommunisere og holde dialog med frivillige lag og foreninger.

Frivilligheten har også tatt initiativ til å bedre kommunikasjonen med kommunen. De har gått sammen og dannet Vestby Frivillighetsforum. Vestby Frivillighetsforum skal informere om og yte tjenester forbundet med samarbeid mellom frivillige organisasjoner, samarbeid mellom kommune og frivillige organisasjoner. Konkret vil dette handle om å samordne og videreutvikle frivillig aktivitet gjennom synliggjøring av det frivillige arbeidet og bidra til god kommunikasjon mellom aktørene. Frivillighetsforumet vil arbeide for å legge til rette for god dialog mellom frivilligheten og kommunen, og de vil drøfte felles problemstillinger aktørene imellom.

Vestby Frivilligsentral er også en viktig bidragsyter. Frivilligsentralen er en møteplass som formidler kontakt mellom mennesker i lokalmiljøet. Mellom de som trenger hjelp, og de som ønsker å hjelpe. En samhandlingsarena for frivillig virke. Frivilligsentralen fungerer bra, og støtter allerede godt oppunder til helheten i det frivillige arbeidet.

Vestby har derfor et godt utgangspunkt for å videreutvikle samarbeidet mellom kommune og frivilligheten.

8. utfordringer

Samfunnet er i endring. Det er også frivilligheten. Antall medlemmer i organisasjoner synker. I 1980 var nordmenn i snitt med i tre organisasjoner. Nå er det redusert til i snitt to medlemskap per person. Selv om antall medlemmer synker, er tidsbruk på frivillighet stabil. I 2020 tilsvarte den frivillige innsatsen i Norge 142000 årsverk og 55 % av befolkningen hadde gjort frivillig innsats i løpet av siste år.

Medlemskap i en organisasjon er ikke lenger en like sentral del av det å være frivillig. Det er også færre som engasjerer seg i driften av selve organisasjonen. Folk engasjerer seg mer ut

fra egne interesser og realiseringsbehov, enn ut fra en sterk ideologisk eller forpliktende binding til en bestemt organisasjon eller sak.

Det er trender i frivillig sektor som viser at det er vanskeligere å rekruttere frivillige til styrearbeid og administrative oppgaver enn til aktivitet. Når færre frivillige ønsker å ta seg av driftsoppgaver, betyr det at organisasjonene i større grad må benytte seg av betalt arbeid. Den betalte sysselsettingen i organisasjonene har derfor også blitt større de siste årene. Konsekvensen av det kan være at aktiviteter blir dyrere og de sosiale forskjellene øker.

Kommunen skal ikke legge seg opp i hvordan folk er frivillige, men bør legge til rette for bred deltagelse og at det er enkelt å være frivillig. Kommunen kan, i samarbeid med de frivillige organisasjonene, sørge for at det finnes en frivillighet der alle kan finne sin interesse.
(Kulturdepartementet, 2018)

9. Tiltaksplan

a) Tilskuddsportalen

Enkel tilgang til, og informasjon om, mulige tilskuddsordninger er viktig for frivillige. Tilskuddsportalen tilbyr en oversikt over det som finnes av søknadsmuligheter for frivilligheten. Tilgang til Tilskuddsportalen for frivilligheten i Vestby vil være et løft. Prisen på å gi frivilligheten i Vestby tilgang er om lag kr. 50.000, - årlig. Med bedre oversikt over mulighetene til å søke om støtte må vi kunne forvente å få igjen det mangedobbelte.

Ansvarlig: Vestby kommune

b) Samarbeidsutvalg for frivillighet

For å sikre god dialog mellom kommunen og frivillighet, bør det etableres et samarbeidsutvalg. Utvalget skal ha møter inntil to ganger per år. Rådmannen bes utrede sammensetning, arbeidsform og innhold. Saken legges fram på siste kommunestyremøte før sommeren 2025.

Ansvarlig: Vestby kommune

c) Informasjonsdeling/utveksling

Det er alltid rom for å forbedre dialog, kommunikasjon og informasjon. En felles plattform for informasjonsflyt sammen med/for innbyggerne har blitt foreslått. Kommunen kan bli flinkere til å kommunisere hvem, gjør, hva, når. Utvalget mener det bør gjøres ved å forbedre de informasjonskanaler kommunen benytter i dag. Her pågår det et kontinuerlig arbeid med videreutvikling. Rådmannen bes synliggjøre det informasjonsarbeidet som gjøres og gå i dialog med samarbeidsutvalget når dette er opprettet.

Ansvarlig: Vestby kommune.

d) Temaplan frivillighet

Når de øvrige punktene i tiltaksplanen er iverksatt, bør det utarbeides en mer omfattende plan for frivillighet.

Ansvarlig: Vestby kommune

e) Frivillighetskoordinator

Fra frivilligheten har det vært et sterkt ønske om å få en egen frivillighetskoordinator i kommunen. Det er mange ansatte i kommunen som har kontakt med frivilligheten, men da

er dialogen knyttet til den enkeltes fagfelt. Det er således ingen overordnet, koordinerende funksjon som har ansvar for helheten. Det bør derfor være en egen funksjon i kommunen som har dette som oppgave. Det er ikke nødvendigvis en kommunal oppgave, oppgaven kan for eksempel bli lagt til frivilligsentralen, eller annet sted.

Ansvarlig: Vestby kommune

10. Vedlegg

Samarbeidsavtale med Vestby idrettsråd

Samarbeidsavtale med Vestby pensjonistforening

Samarbeidsavtale med Son kystkultursenters venner

Samarbeidsavtaler med Son Water Kystlag

Samarbeidsavtale med Kølaby fiskerlag

UTKAST